

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

Сучасні нормативні засади організації спеціальної та інклюзивної освіти
підготовки магістра
спеціальності 016 Спеціальна освіта
освітньо-професійної програми Корекційна психопедагогіка
(олігофренопедагогіка)

Силабус освітнього компонента «Сучасні нормативні засади організації спеціальної та інклюзивної освіти» підготовки магістра галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 016 Спеціальна освіта, за освітньо-професійною програмою Корекційна психопедагогіка (олігофренопедагогіка)

Розробник: Сергєєва Валентина Федорівна, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Валентина СЕРГЄЄВА

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

протокол № 2 від 12 вересня 2023 р.

Завідувач кафедри:

Ірина КУЗАВА

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань <u>01 Освіта/Педагогіка</u> Спеціальність <u>016 Спеціальна освіта</u> Освітньо-професійна програма <u>Корекційна психопедагогіка</u> <u>(олігофренопедагогіка)</u> Освітній рівень: перший <u>(магістерський)</u>	Вибірковий (ВК 2.1)
Кількість годин/кредитів <u>120/4</u>		Рік навчання 1
ІНДЗ: €		Семестр 1-ий
		Лекції 10 год.
		Практичні (семінарські) - 14 год.
		Лабораторні - год. Індивідуальні - год.
		Самостійна робота - 88 год.
	Консультації - 8 год.	
Мова навчання		Форма контролю: залік
		Українська

II. Інформація про викладачів

ППП Сергеева Валентина Федорівна

Науковий ступінь кандидат педагогічних наук

Вчене звання доцент

Посада кандидат кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Контактна інформація: (+380501087179, valentina.sergeeva@live.com)

Дні занять: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

З метою забезпечення рівного доступу до освіти дітей з особливими потребами, їх ранньої соціальної адаптації, найбільш повного розкриття потенціалу дітей та створення умов для здійснення індивідуального та диференційованого підходу у навчанні в мережі загальноосвітніх навчальних закладах створюються спеціальні та інклюзивні класи, функціонують школи-інтернати. Наразі в Україні впроваджуються різні форми та підходи до навчання дітей з особливими потребами, що обумовлює актуальність вивчення правового та соціального забезпечення корекційної освіти.

Силабус вивчення **освітнього компонента** «Сучасні нормативні засади організації спеціальної та інклюзивної освіти» складено відповідно до освітньо-професійної програми Корекційна психопедагогіка (олігофренопедагогіка) підготовки магістрів галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 016 Спеціальна освіта.

Силабус визначає обсяги знань, що зазначені у освітній програмі і які повинен опанувати здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти; алгоритм вивчення навчального матеріалу освітнього компонента; необхідне методичне забезпечення; складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

Для засвоєння ОК використовують базові знання, вміння і навички з педагогіки, психології, корекційної педагогіки, основ правознавства, основ педагогічної майстерності.

Силабус укладено згідно з вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС).

Предметом вивчення ОК «Сучасні нормативні засади організації спеціальної та інклюзивної освіти» є відносини, що виникають в процесі впровадження спеціальної та інклюзивної (корекційної) освіти в Україні та їх правове забезпечення.

2. Мета і завдання освітнього компонента

Метою викладання ОК «Сучасні нормативні засади організації спеціальної та інклюзивної освіти» є ознайомлення здобувачів освіти із: загальними засадами соціального та правового забезпечення спеціальної та інклюзивної (корекційної) освіти, міжнародно-правовим регулюванням права на освіту дітей з особливими потребами, правовим регулюванням окремих форм корекційної освіти в Україні та системою діючої державної допомоги дітям, що мають психічні та (або) фізичні порушення.

Основними **завданнями** вивчення ОК «Сучасні нормативні засади організації спеціальної та інклюзивної освіти» є: поглиблений аналіз здобувачами освіти проблем правового та соціального забезпечення спеціальної та інклюзивної (корекційної) освіти в Україні, набуття теоретичних знань та практичних навиків у сфері впровадження спеціальної та інклюзивної освіти в Україні; формування інтегральної, загальних та спеціальних компетентностей, визначені силабусом ОК; досягнення визначених силабусом ОК результатів навчання; розвинуток у здобувачів освіти здатності до професійного саморозвитку.

3. Результати навчання (компетентності).

Професійна компетентність фахівця з спеціальної освіти – це відносно стала структура професійної самосвідомості й інтегральна характеристика діяльності фахівця, яка полягає у володінні ним достатнім обсягом фахових знань, умінь та навичок, професійно значущими особистісними якостями і вміннями, що забезпечують успішне виконання професійних функцій у соціально визнаній і зафіксованій суспільством сфері спеціальної освіти.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Спеціальна освіта. Інклюзивна освіта» результатами вивчення ОК мають стати такі сформовані в здобувачів вищої освіти професійні **компетентності**:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Загальні компетентності (ЗК), що мають універсальний характер, не прив'язаний до предметної діяльності:

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК), які визначають профіль освітньо-професійної програми та кваліфікацію випускника:

СК-3. Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвивальну, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів.

СК-4. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.

СК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК-6. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності, приймати рішення та продовжувати навчання та/або підвищення професійної кваліфікації відповідно до наявних потреб і запитів.

СК-7. Здатність до організації освітнього процесу у спеціальних закладах дошкільної і загальної середньої освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

Результати навчання (РН):

РН 1. Здійснювати аналіз еволюційних процесів у сфері освіти осіб з особливими освітніми потребами, обґрунтовувати власне бачення шляхів розв'язання наявних проблем.

РН 3. Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.

РН 5. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з особливими освітніми потребами, забезпечувати ефективність власних дій.

РН 6. Встановлювати ефективну взаємодію з батьками, колегами, фахівцями, різними соціальними інституціями з метою забезпечення якості спеціальної та інклюзивної освіти на засадах партнерства.

РН 12. Організовувати та здійснювати методичний супровід процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах спеціальних закладів освіти та інклюзивного освітнього середовища.

Soft skills (т. зв. «м'які навички», «соціальні навички», «універсальні навички» чи «навички успішності»): навички комунікації; здатність брати на себе відповідальність; вміння налагоджувати міжособистісні контакти; працювати в команді; розуміння важливості дедлайнів; здатність логічно і системно мислити; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та інше.

Методи навчання: загальнонаукові й психолого-педагогічні методи; сучасні методи корекційного навчання: теоретико-інформаційні, практико-операційні, пошуково-творчі, методи організації самостійної роботи, контрольні-оцінювальні; традиційні та нетрадиційні методи навчання. Зокрема: 1) словесні (бесіда, розповідь, пояснення, диспут); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (вправа, практична робота) (за джерелом інформації); 2) індукція, дедукція; традукція (за логікою викладу); 3) пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемний виклад, частково-пошукові, дослідницькі (за рівнем пізнавальної активності); 4) методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування отриманих знань, умінь і навичок (за основними дидактичними завданнями, які необхідно вирішувати на конкретному етапі навчання); 5) інтерактивні методи тощо.

4. Структура освітнього компонента

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю - Бали
Змістовий модуль 1. Загальні засади правового та соціального регулювання спеціальної та інклюзивної (корекційної) освіти						
Тема 1. Загальні засади правового та соціального забезпечення спеціальної та інклюзивної (корекційної) освіти <i>Поняття та значення спеціальної та інклюзивної (корекційної) освіти.</i>	14	2	2	12	1	ДС, РМГ, ІРС, Т, УО 12

Тема 2. Міжнародно-правове регулювання права на освіту дітей з особливими потребами	16	2	2	12	1	ДС, РМГ, ІРС, Т, УО 12
Разом за модулем 1	30	4	4	24	2	24
Змістовий модуль 2. Особливості правового регулювання окремих ланок та форм спеціальної та інклюзивної (корекційної) освіти						
Тема 3. Правове регулювання індивідуальної форми навчання	13	1	1	10	1	ДС, РМГ, ІРС, Т, УО 6
Тема 4. Спеціальні класи (групи) для навчання дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітніх навчальних закладах	19	1	1	10	1	ДС, РМГ, ІРС, Т, ІРС, УО 6
Тема 5. Правові основи діяльності спеціальних загальноосвітніх закладів (дошкільної освіти, загальної середньої освіти) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку	19	1	2	11	1	ДС, РМГ, ІРС, Т, ІРС, УО 12
Тема 6. Правове регулювання діяльності навчально-реабілітаційного центру (НРЦ)	13	1	2	11	1	ДС, РМГ, ІРС, Т, ІРС, УО 12
Тема 7. Законодавче регулювання інклюзивної освіти в Україні. Правові аспекти діяльності інклюзивних ресурсних центрів	13	1	2	11	1	ДС, РМГ, ІРС, Т, УО 12
Тема 8. Інституційно-правові засади діяльності системи спеціальної та інклюзивної освіти в умовах воєнного стану	13	1	2	11	1	ДС, РМГ, ІРС, Т, УО 12
Разом за модулем 2	90	6	10	64	6	60
Види підсумкових робіт (за потреби, на розсуд викладача, кафедри)						
ІНДЗ						16
Всього годин / Балів	120	10	14	88	8	100

Примітки: ^{1/} Moodle, Zoom – може застосовуватися одна з платформ або їхній симбіоз для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті у дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс освітнього компоненту у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора.

^{2/} Методи та форми контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, аналітичне есе, УО – усне опитування тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання

№	ТЕМИ	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Загальні засади правового та соціального регулювання спеціальної та інклюзивної (корекційної) освіти		
1	Тема 1. Загальні засади правового та соціального забезпечення спеціальної та інклюзивної (корекційної) освіти. Поняття та значення корекційної освіти 1. Порівняйте систему корекційної освіти в Україні та зарубіжній державі (державу на вибір здобувача освіти). 2. Випишіть 15 прикладів актів, що регулюють освіту дітей з особливими потребами, і розташуйте їх в порядку юридичної сили. 3. Складіть 10 тестових завдань з теми різного рівня складності.	12
2	Тема 2. Міжнародно-правове регулювання права на освіту дітей з особливими потребами 1. Випишіть спеціальні міжнародні документи, що регулюють право на освіту дітей з особливими потребами. 2. Проаналізуйте Конвенцію ООН про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти від 14.12.1960 р. 3. Складіть 10 тестових завдань з теми різного рівня складності.	12
Змістовий модуль 2. Особливості правового регулювання окремих ланок та форм спеціальної та інклюзивної (корекційної) освіти		
3	Тема 3. Правове регулювання індивідуальної форми навчання 1. Опишіть, хто має право на індивідуальну форму навчання. 2. Опрацюйте план індивідуального навчання. 3. Складіть 10 тестових завдань з теми різного рівня складності.	10
4	Тема 4. Спеціальні класи (групи) для навчання дітей з особливими освітніми потребами у закладах загальної освіти. 1. Опишіть позитивні та негативні аспекти створення спеціальних класів для навчання дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітніх закладах. 2. Окресліть права дітей, що навчаються у спеціальних класах. 3. Складіть 10 тестових завдань з теми різного рівня складності.	10
5	Тема 5. Правові основи діяльності спеціальних закладів освіти (дошкільної освіти, загальної середньої освіти) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку 1. Проаналізуйте нормативно правові акти, що регулюють діяльність спеціальних загальноосвітніх шкіл для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку. 2. Складіть порівняльну таблицю навчально-виховної, корекційно-розвиткової, лікувально-профілактичної роботи у спеціальних школах. 3. Складіть 10 тестових завдань з теми різного рівня складності.	11
6	Тема 6. Правове регулювання діяльності навчально-реабілітаційного центру (НРЦ) 1. Назвіть складові правового статусу навчально-реабілітаційного центру (НРЦ). 2. Проаналізуйте нормативні акти, що регулюють організацію навчально-реабілітаційного центру (НРЦ). 3. Складіть 10 тестових завдань з теми різного рівня складності.	11
7	Тема 7. Законодавче регулювання інклюзивної освіти в Україні. Правові аспекти діяльності інклюзивно-ресурсних центрів (ІРЦ) 1. Охарактеризуйте нормативно-правові акти, що регулюють організацію інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах? 2. Складіть індивідуальний навчальний план для дитини з особливими	11

	освітніми потребами 3. Складіть 10 тестових завдань з теми різного рівня складності.	
8	Тема 8. Інституційно-правове поле діяльності системи спеціальної та інклюзивної освіти в умовах воєнного стану 1. Опишіть основні новації державних Законопроектів у галузі освіти дітей з особливими потребами в умовах війни. 2. Охарактеризуйте нормативно-правові акти, що регулюють організацію інклюзивного навчання у період воєнної агресії. 3. Складіть 10 тестових завдань з теми різного рівня складності.	11
РАЗОМ:		88

6. Індивідуальне науково-дослідне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання – це вид науково-дослідної роботи здобувача освіти, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета науково-дослідного завдання: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування теоретичних знань із ОК, удосконалення навичок самостійної науково-дослідної діяльності.

Завдання: під час вивчення ОК «Сучасні нормативні засади організації спеціальної та інклюзивної освіти» здобувачам освіти пропонуються індивідуальні науково-дослідні завдання з опрацювання навчальної, наукової, науковопопулярної та довідкової літератури; підготовка творчих відповідей на запитання; опрацювання проблемних питань; підготовка доповідей, конспектів, тематичних розвідок, рефератів тощо.

Критерії оцінювання ІНДЗ

Таблиця 4

Максимальна кількість балів	Критерії оцінювання роботи
1 бал	Актуальність обраної проблеми
8 балів	Якість, чіткість, повнота виконання ІНДЗ
4 бали	Творчий підхід до виконання ІНДЗ
3 бали	Якість оформлення роботи
16 балів	Разом

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти з ОК «Сучасні нормативні засади організації спеціальної та інклюзивної освіти» здійснюється на основі результатів поточного контролю знань відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 28.06.2022 р.(URL: <https://v.gd/DgfFFL>) за **100-бальною шкалою**. Об'єктом оцінювання знань здобувачів освіти є програмовий матеріал з ОК.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема, таких, як опитування, виступи на практичних заняттях, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у *таблиці 2* силабуса освітнього компонента. Здобувачі вищої освіти мають виконувати та надавати викладачеві виконані завдання до кожного практичного заняття в день його проведення, відповідно до розкладу. Результат самостійної роботи здобувачів вищої освіти (завдання для самостійного

опрацювання) оцінюються під час практичних занять із відповідної теми і є складовою частиною загальної кількості балів за практичне заняття.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи здобувача освіти без планування, проведення модульних контрольних робіт за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК (оцінювання за шкалою від 0 до 100).

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи.

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом ОК, з метою підвищення оцінки не дозволяється. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час написання самостійних робіт, ІНДЗ, складання заліку – заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до «Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки» (URL: <http://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/03/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>).

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком, в онлайн режимі (за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПІ, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, тощо, які передбачені програмою (силабусом) ОК. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру,

враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

V. Підсумковий контроль

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час *поточного контролю* за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом освітнього компонента «Сучасні нормативні засади організації спеціальної та інклюзивної освіти» в діапазоні від 0 до 100 балів. Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100. Залік відбувається у формі тестування в системі Moodle (25 тесових завдань по 4 бала кожне) або усного опитування відповідно до визначених питань.

Перелік тем до заліку з ОК «Сучасні нормативні засади організації спеціальної та інклюзивної освіти», на основі яких здійснено розробку тестових завдань:

1. Загальні засади правового та соціального забезпечення корекційної освіти. Поняття та значення корекційної освіти.
2. Міжнародно-правове регулювання права на освіту дітей з особливими потребами.
3. Правове регулювання індивідуальної форми навчання.
4. Спеціальні класи (групи) для навчання дітей з особливими освітніми потребами у закладах загальної освіти.
5. Правові основи діяльності спеціальних закладів освіти (дошкільної освіти, загальної середньої освіти) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку.
6. Правове регулювання діяльності навчально-реабілітаційного центру (НРЦ).
7. Законодавче регулювання інклюзивної освіти в Україні. Правові аспекти діяльності інклюзивно-ресурсних центрів (ІРЦ).
8. Інституційно-правове поле діяльності системи спеціальної та інклюзивної освіти в умовах воєнного стану.

Орієнтовний перелік питань, котрі виносяться на залік ОК «Сучасні нормативні засади організації спеціальної та інклюзивної освіти»:

1. Поняття та значення спеціальної та інклюзивної (корекційної) освіти.
2. Категорії дітей з особливими потребами.
3. Система корекційної освіти в Україні.
4. Нормативно-правові акти, що регулюють освіту дітей з особливими потребами.
5. Соціальний захист дітей з особливими потребами: нормативно-правове регулювання.
6. Система соціального захисту дітей з особливими потребами в Україні.
7. Установи та органи влади, що надають соціальні послуги.
8. Види соціальних допомог для дітей-сиріт.
9. Загальні міжнародні документи про права людини та право на освіту.

10. Спеціальні міжнародні документи, що регулюють право на освіту дітей з особливими потребами.
11. Гарантування міжнародними актами права на рівний доступ до освіти дітей з особливими потребами.
12. Які права гарантовані Конвенцією про права осіб з інвалідністю.
13. Основні положення Конвенції ООН про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти.
14. Поняття та значення індивідуальної форми навчання.
15. Право на індивідуальну форму навчання.
16. Порядок зарахування дітей на індивідуальну форму навчання.
17. Організація індивідуальної форми навчання.
18. Мета створення спеціальних класів для навчання дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітніх навчальних закладах.
19. Зарахування учнів та комплектування спеціальних класів.
20. Організація навчально-виховного процесу у спеціальних класах.
21. Вимоги до педагога у спеціальних класах для навчання дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітніх навчальних закладах.
22. Права та обов'язки дітей, що навчаються у спеціальних класах.
23. Правові основи діяльності спеціальних загальноосвітніх шкіл для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку.
24. Види, структура спеціальних шкіл (шкіл-інтернатів) та строки навчання
25. Зарахування та добір дітей для навчання у спеціальних школах (школах-інтернатах).
26. Учасники навчально-виховного та реабілітаційного процесу. Управління спеціальною школою.
27. Організація діяльності спеціальної школи (школи-інтернату) та соціальний захист вихованців.
28. Організація навчально-виховного процесу в спеціальній школі (школі-інтернаті).
29. Особливості навчально-виховної, корекційно-розвиткової, лікувально-профілактичної роботи у спеціальних школах (школах-інтернатах) різних видів.
30. Правовий статус Центру соціальної реабілітації дітей-інвалідів.
31. Структура Центру та умови зарахування дітей-інвалідів до Центру.
32. Організація реабілітаційного процесу в Центрі соціальної реабілітації дітей-інвалідів.
33. Права та обов'язки у дітей, що перебувають у Центрі соціальної реабілітації дітей-інвалідів?
34. Права та обов'язки працівників Центру соціальної реабілітації дітей-інвалідів.
35. Поняття та значення інклюзивної освіти.
36. Організація інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах.
37. Корекційна спрямованість інклюзивної освіти.
38. Інклюзивно-ресурсний центр: нормативно-правові основи діяльності.
39. Організація надання психолого-педагогічної допомоги дитині з особливими освітніми потребами.
40. Загальна характеристика стану функціонування освіти дітей з особливими потребами в умовах збройної агресії російської федерації проти України.
41. Освітні проекти підтримки діяльності закладів спеціальної освіти в умовах воєнного стану.
42. Основні державні документи, що регулюють діяльність системи спеціальної та інклюзивної освіти в умовах воєнного стану.
43. Здобувачі освіти та забезпечення державних гарантій учням (дітям) з особливими освітніми потребами в умовах війни.
44. Функціонування інклюзивно-ресурсних центрів в умовах воєнного стану.
45. Права та обов'язки педагогів і працівників закладів освіти з інклюзивним навчанням у період воєнного стну в країні.

VI. Шкала оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти під час аудиторних занять

Робота на практичному занятті комплексно оцінюється науково-педагогічним працівником, враховуючі такі критерії: правильність одержаних відповідей; повнота та логічність відповіді; наявність висновків та ілюстративних прикладів.

Таблиця 5

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
11-12 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки. Завдання для самостійної роботи виконані в повному обсязі.
9-10 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки. Завдання для самостійної роботи виконані з незначними недоліками.
7-8 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки. Завдання для самостійної роботи виконані частково.
5-6 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання освітнього компонента, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань. Завдання для самостійної роботи виконані частково.
3-4 бали	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді. Завдання для самостійної роботи не виконані.
0-2 бали	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який доволі слабо, поверхнево відтворює навчальний матеріал, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення, або не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Завдання для самостійної роботи не виконані.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Таблиця 6

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка

90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Не зараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна:

1. Валєєв Р.Г. Освітнє право України: Навч. посібник. Луганськ : Луганська правова фундація, 2011. 287 с.
2. Діти з особливими освітніми потребами у загальноосвітньому просторі. Навчально-методичний посібник / авт.: Н. Ярмола, Л. Коваль-Бардаш, Н. Компанець, Н. Квітка, А. Лапін. К.: ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2020. 208 с.
3. Кархут О.Я. Механізм правового регулювання суспільних відносин у сфері освіти: теоретико-правовий аспект: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. К., 2014. 185 с.
4. Мельничук О.Ф. Поняття та види суб'єктів освітніх правовідносин. *Держава і право*. 2011. Вип. 51. С. 51–56.
5. Освітнє право : навч. посіб. для студентів гуманітарних ВНЗ / за заг. ред. В.В. Астахова. Харків : Вид-во НУА, 2011. 188 с.
6. Реалізація оновленого змісту освіти дітей з особливими потребами : початкова ланка : Навчально-методичний посібник / Н.Б. Адамюк, Л.Є. Андрусишина, О.О. Базилевська та ін.; НАПН України, Ін-т спец. педагогіки; За ред. В.В. Засенка, А.А. Колупасової, Н.О. Макаручак, В.І. Шинкаренко. Київ, 2014. 336 с.
7. Сергєєва В. До питання нормативно-правової підготовки майбутніх спеціальних педагогів. *О 72 Освіта та наука у мінливому світі: проблеми та перспективи розвитку*. Матеріали II Міжнародної наукової конференція (27-28 березня 2020 р., м. Дніпро. Частина 1. / Наук. ред. О.Ю. Висоцький. Дніпро : СПД «Охотник», 2020. С. 254–257.
8. Соціально-правове забезпечення корекційної освіти : Методичний посібник для студентів зі спеціальності «Спеціальна освіта». Ужгород : Редакційно-видавничий відділ ДВНЗ «УжНУ», 2018.

Додаткова:

1. Деревянко Б.В. Надання освітніх послуг: правовий статус суб'єктів: монографія. Донецьк : Видавничий дім «Кальміус», 2011. 336 с.
2. Методичні рекомендації щодо організації інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами у закладах загальної середньої освіти. Харків : Методичний центр Управління освіти адміністрації Новобаварського району Харківської міської ради, 2018. 37 с.
3. Права людини: знати, щоб захищати. Що треба знати про захист прав дітей з інвалідністю: методичний посібник / Під заг. ред. Софій Н.З., К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 52 с.
4. Шаповал Р.В. Освітня діяльність в Україні : адміністративно-правове дослідження: Монографія. Харків: Золота миля, 2011. 347 с.

Інтернет-ресурси:

1. Нормативно-правова база з питань інклюзивної освіти. URL : <http://www.soippo.edu.ua/index.php/45-2010-11-24-15-06-39/3632-normativno-pravova-baza-z-pitan-inklyuzivnoji-osviti>
2. Освіта осіб з особливими потребами. Нормативна база. URL : <https://imzo.gov.ua/osvita/zagalno-serednya-osvita/osvita-osib-z-osoblivimi-potrebami-normativna-baza/>
3. Освіта України в умовах воєнного стану. Інформаційно-аналітичний збірник. Київ : Мін. освіти і науки України; Інститут освітньої аналітики, 2022. 358 с. URL : <file:///C:/Users/valen/OneDrive/Documents/Documents/%D0%A1%D0%9F%D0%95%D0%A6,%20%D0%9E%D0%A1%D0%92%D0%86%D0%A2%D0%90/2023%20%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96%20%D1%96%20%D1%82%D0%B5%D0%B7%D0%B8/%D0%9A%D0%B8%D1%97%D0%B2%20Inform-analitic.zbirn-Osvita.Ukrayiny.v.umovakh.voyennoho.stanu.22.08.2022.pdf>
4. ioso/iip.net.net
5. ndce.ru/new/title.htm/
6. www.mon.gov.ua
7. www.ispukr.org.ua
8. Крок: клуб працівників спеціальної освіти <http://krok.org.ua>.

Неформальна освіта:

1. <https://prometheus.org.ua/partnership/>
2. <https://vseosvita.ua/>
3. <https://vumonline.ua/>
4. <https://www.ed-era.com/>